

AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 23. november 2011

om Portugals statsstøtte C 28/2010 til den kortfristede eksportkreditforsikringsordning

(meddelt under nummer C(2011)7756)

(Kun den portugisiske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2014/532/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første punktum, under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a), efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte bemærkninger i henhold til disse bestemmelser ⁽¹⁾, og ud fra følgende betragtninger:

- (1) Denne afgørelse vedrører statsstøtte, som Portugal har gennemført i form af en kortfristet eksportkreditforsikringsordning (i det følgende benævnt »ordningen«).

1. PROCEDUREMÆSSIGE ASPEKTER

- (2) Den 12. januar 2009 anmeldte Portugal en kortfristet eksportkreditforsikringsordning i henhold til punkt 5.1 i Kommissionens meddelelse »Midlertidige EF-rammebestemmelser for statsstøtte, der ydes for at lette adgangen til finansiering under den nuværende finansielle og økonomiske krise« ⁽²⁾ (i det følgende benævnt »de midlertidige rammebestemmelser«).
- (3) Selv om ordningen oprindeligt blev anmeldt som kortfristet eksportkreditforsikring for OECD-lande, omfatter ordningen også indenlandske handelstransaktioner.
- (4) For så vidt de portugisiske myndigheder har bekræftet, at ordningen er blevet gennemført pr. januar 2009, meddelte Kommissionen ved brev af 19. april 2010 Portugal, at ordningen var blevet overført til registeret over ikke-anmeldt statsstøtte.
- (5) Ved brev af 27. oktober 2010 underrettede Kommissionen Portugal om, at den havde indledt en undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) vedrørende ordningen.
- (6) Ved brev af 29. november 2010 fremsendte de portugisiske myndigheder deres bemærkninger til Kommissionens brev af 27. oktober 2010. De vedlagde to breve fra kreditforsikringsselskaber (CESCE og COSEC) af henholdsvis 22. november 2010 og 23. november 2010.
- (7) Kommissionens beslutning om at indlede undersøgelsesproceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* af 9. april 2011 ⁽³⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte bemærkninger til ordningen. Der blev ikke modtaget nogen bemærkninger.

⁽¹⁾ EUT C 111 af 9.4.2011, s. 46.

⁽²⁾ EUT C 16 af 22.1.2009, s. 1. Kommissionen har anvendt de midlertidige rammebestemmelser siden den 17. december 2008 og gav den 19. januar 2009 tilladelse til den portugisiske »ordning for begrænset støtte« (sag N 13/09) på grundlag af de midlertidige rammebestemmelser.

⁽³⁾ Se fodnote 1.

2. BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN

2.1. FORMÅL

- (8) Ifølge de portugisiske myndigheder har den nuværende finansielle krise medført en øget risiko for kommercielle transaktioner. Dette har igen ført til en stadig mere forsigtig holdning hos kreditforsikringsselskaberne, hvilket afspejler sig i omfanget af forsikringsdækning af risici i tilknytning til kommercielle transaktioner.
- (9) Formålet med ordningen er at afhjælpe et markedssvigt som følge af manglende adgang til kreditforsikring og at bidrage til at genskabe tilliden på kreditforsikringsmarkedet.
- (10) Disse mål forfølges ved at stille kreditforsikringsdækning til rådighed for eksportører og virksomheder, der midlertidigt ikke kan få adgang til eksportforsikringsdækning på det private marked for transaktioner med købere i OECD-lande eller for indenlandske transaktioner.
- (11) Ifølge de portugisiske myndigheder er forsikringssektoren blevet væsentligt mindre siden 2008, hvilket har ført til, at der ikke var adgang til dækning. Pr. 30. september 2010 var værdien af den forsikrede portefølje faldet med 32,84 % mellem den 31. december 2009 og den 31. december 2009 og med yderligere 22,4 % mellem den 31. december 2009 og den 30. september 2010. Den samlede værdi af forsikringsporteføljen faldt til 15,9 mia. EUR i 2010 fra 30,6 mia. EUR i slutningen af 2008. Antallet af forsikrede virksomheder faldt fra 3 709 i slutningen af 2008 til 2 290 i september 2010. Der blev også fremlagt breve fra forsikringsselskaber som dokumentation for nødvendigheden af at videreføre ordningen indtil udgangen af 2010, selv om det blev antydnet i brevene, at den maksimale dækning, som ordningen kunne give, ikke ville blive nået. Der blev i disse breve redegjort for nødvendigheden af ordningen ved at henvise til den øgede risiko ved eksportkreditforsikring som følge af den generelle økonomiske situation på et tidspunkt, hvor man er ved at komme på fode efter krisen, med et heraf følgende fald i priserne og mindsket dækning fra private forsikringsselskaber i visse sektorer.

2.2. RETSGRUNDLAG

- (12) Det nationale retsgrundlag for ordningen er lovdekret nr. 175/2008 af 26. august 2008 om oprettelse af Finova og lovdekret nr. 211/1998 af 16. juli 1998 om reglerne for gensidige garantiselskaber (som ændret ved lovdekret nr. 19/2001 af 30. januar 2001 og lovdekret nr. 309-A/2007 af 7. september 2007).

2.3. GENNEMFØRELSESORGAN

- (13) Ordningen gennemføres via følgende private kreditforsikringsselskaber, der opererer på det portugisiske marked: COSEC, CESCE, COFACE og Credito y Caución.

2.4. STØTTEMODTAGERE

- (14) Ifølge oplysninger fra de portugisiske myndigheder af 26. november 2010 var 399 støttemodtagere med i ordningen pr. oktober 2010.
- (15) Fordelingen af de kreditrammer, der blev indrømmet pr. oktober 2010, fremgår af følgende tabeller:
- (16) Udnyttelse af ordningen gennem formidlende forsikringsselskab:

Forsikringsselskab	Støttemodtagere		Kreditramme i EUR	
	Antal	(%)	Værdi (EUR)	(%)
COSEC	273	68,42	151 693 571	71,68
Credito y Caución	43	10,78	28 259 171	13,35
CESCE	55	13,78	24 747 850	11,69
COFACE	28	7,02	6 929 700	3,27
I alt	399	100	211 630 292	100

- (17) Fordeling efter markedsstørrelse i EUR mellem indenlandske transaktioner og eksporttransaktioner i oktober 2010:

	Faktisk udnyttet kreditramme ⁽¹⁾	
	Værdi (EUR)	(%)
Indenlandske handelstransaktioner	137 175 542	73,20
Eksporttransaktioner	50 221 841	26,80
I alt	187 397 383	100

⁽¹⁾ Det samlede beløb, der er stillet til rådighed inden for kreditrammen, er på 211,6 mio. EUR, mens den kreditramme, der faktisk er anvendt til dækning af handelstransaktioner, var på 187,3 mio. EUR.

- (18) Fordeling efter støttemodtagerens størrelse:

Støttemodtagerens størrelse	Støttemodtagere		Kreditramme i EUR	
	Antal	(%)	Værdi (EUR)	(%)
Store virksomheder	126	31,58	101 135 009	47,79
Mellemstore virksomheder	158	39,60	71 507 618	33,79
Mikrovirksomheder/små virksomheder	115	28,82	38 987 665	18,42
I alt	399	100	211 630 292	100

2.5. VILKÅR FOR ANVENDELSE AF ORDNINGEN

- (19) Ordningen dækker kommercielle risici (f.eks. insolvens og langvarig betalingsforsinkelse) for perioder på under to år ved handel med OECD-lande, herunder også ved indenlandske handelstransaktioner.
- (20) Den offentlige forsikring fungerer som en supplerende risikodelingsfacilitet (»top-up«) i forhold til private forsikringsselskaber. Den ydes kun som et supplement til den dækning, der ydes af et privat forsikringsselskab.
- (21) Den offentlige forsikring ydes ifølge de portugisiske myndigheder på nøjagtigt de samme vilkår som den private forsikring. Det beløb, som den offentlige forsikring dækker, kan derfor aldrig ikke overstige det beløb, som det private forsikringsselskab dækker. Forsikringspræmien svarer dog til 60 % af den præmie, som det private forsikringsselskab forlanger. Den gennemsnitlige præmie for ordningen udgjorde 0,21 % af omsætningen, mens den markedspræmie, som de private forsikringsselskaber forlangte, udgjorde 0,36 % af omsætningen i 2009. Selv de gennemsnitlige markedspræmier — på 0,23 % og 0,24 % i henholdsvis 2007 og 2008 — var højere end den gennemsnitspræmie, der blev anvendt under ordningen fra 2009 og frem.
- (22) Såfremt forsikringsbegivenheden indtræder, fordeles eventuelle inddrevne beløb mellem staten og det private forsikringsselskab, der yder basisdækningen, i forhold til andelen af den samlede garanterede dækning, dvs. kvotdeling. Inddrivelsesproceduren forvaltes af det private forsikringsselskab.

2.6. VARIGHED

- (23) Ordningen blev anmeldt den 12. januar 2009 og skulle vare fra den 1. januar 2009 til den 31. december 2010. Kommissionen har ikke modtaget nogen meddelelse om forlængelse.

2.7. BUDGET

- (24) Ifølge de oplysninger, som de portugisiske myndigheder har givet Kommissionen, er den maksimale garanti for hver støttemodtager 1,5 mio. EUR.
- (25) Ifølge de oplysninger, som de portugisiske myndigheder har givet Kommissionen, er ordningens samlede budget for såvel indenlandske transaktioner som eksporttransaktioner på 2 mia. EUR ⁽⁴⁾.

3. KOMMISSIONENS BESLUTNING OM AT INDLEDE DEN FORMELLE UNDERSØGELSESPROCEDURE

- (26) Kommissionen fremsatte i beslutningen af 27. oktober 2010 om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure sin foreløbige vurdering og gav udtryk for tvivl om, hvorvidt ordningen var forenelig med det indre marked. Den tvivl, der blev givet udtryk for i denne beslutning, vedrørte:
- Anvendelsen af ordningen på kortfristet eksportkreditforsikring, hvor prisfastsættelsen af garantien lå under det niveau, der normalt kræves i henhold til Kommissionens meddelelse om kortfristet eksportkreditforsikring ⁽⁵⁾ (i det følgende benævnt »meddelelsen«). Kommissionen udtrykte tvivl om, hvorvidt godtgørelsen var nødvendig og rimelig for at nå målet i betragtning af den potentielle konkurrencefordrejning, den indebærer.
 - Anvendelsen af ordningen på indenlandske transaktioner. Kommissionen udtrykte tvivl om foranstaltningens forenelighed med det indre marked og satte igen spørgsmålstegn ved prisfastsættelsen af den ydede garanti.

4. BEMÆRKNINGER FRA PORTUGAL

- (27) De portugisiske myndigheder anfører i deres bemærkninger vedrørende indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure, at Kommissionens påstand om, at de virksomheder, der er omfattet af ordningen, opnår en fordel, som de ellers ikke ville have adgang til, ikke er i overensstemmelse med målene i de midlertidige rammebestemmelser. Som dokumentation for markedets svigt henviser de portugisiske myndigheder til skadeskvoten, der nåede et rekordhøjt niveau på 102 % i 2008 til trods for, at antallet af forsikrede virksomheder var faldet med 29,41 % i slutningen af 2009 sammenlignet med slutningen af 2008 og med yderligere 12,53 % i slutningen af september 2010. Værdien af den forsikrede portefølje var faldet med 32,84 % i slutningen af 2009 sammenlignet med slutningen af 2008 og med yderligere 22,36 % pr. september 2010. Portugal anfører endvidere, at andre medlemsstater også har vedtaget sådanne ordninger.
- (28) Med hensyn til fordelens selektive karakter gør Portugal gældende, at ordningen **ikke er selektiv**, men derimod er en foranstaltning af generel karakter, som ikke medfører forskelsbehandling i eller på tværs af sektorerne. Portugal beklager også, at Kommissionen ikke har defineret, hvad der forstås ved en generel foranstaltning. Ifølge Portugal er beviset på, at der ikke er tale om forskelsbehandling: i) at ordningen også finder anvendelse på virksomheder fra andre medlemsstater, som opererer i Portugal, ii) at der accepteres ansøgninger om at komme med i ordningen fra alle de fire forsikringsselskaber, der opererer i Portugal, som alle i det mindste delvist er ejet af udenlandske enheder, iii) at der ikke er sket nogen ændring i finansieringsbehovet under krisen, iv) at det segment, der havde størst gavn af ordningen, i oktober 2010 var aktiviteter i tilknytning til det nationale marked (73,2 %), v) at alle virksomheder, der opererer i Portugal, har mulighed for at anvende ordningen, uanset om deres aktiviteter er knyttet til handel med varer (byggektoren, transportsektoren og sektoren for andre tjenester — bortset fra handel, har modtaget støtte fra ordningen på henholdsvis 2 155 000 EUR, 471 500 EUR og 4 580 000 EUR), selv om eksportkreditter i sagens natur primært vedrører varetransaktioner. Endvidere ville **modellen med supplerende dækning** ifølge Portugal ikke være en kilde til forskelsbehandling, da den ikke forhindrer nogen virksomhed i at forhandle en sådan police med et privat forsikringsselskab. De offentlige myndigheder baserer sig helt og holdent på de private forsikringsselskabers risikovurdering. Endvidere forhindrer den **maksimumsgrænse**, der er fastsat for hver forsikring, ifølge de portugisiske myndigheder ikke adgang for store virksomheder, der har nydt godt af ordningen (op til 47,79 % målt i transaktionernes værdi sammenlignet med 33,79 % for mellemstore virksomheder og 18,42 % for små virksomheder, men kun op til 31,58 % målt i antallet af støttemodtagere sammenlignet med 39,60 % for mellemstore virksomheder og 28,82 % for små virksomheder). Denne maksimumsgrænse har til formål at sikre, at de statsmidler, der er involveret, står i forhold til det tilsigtede mål, og at risikoen er veldiversificeret, samtidig med at der sikres adgang til ordningen for et større

⁽⁴⁾ Ifølge anmeldelsen af 12. januar 2009.

⁽⁵⁾ EFT C 281 af 17.9.1997, s. 4.

antal virksomheder. Den omstændighed, at ordningens maksimumsbeløb ikke er blevet udnyttet, er ifølge de portugisiske myndigheder bevis på, at store virksomheder ikke er blevet forskelsbehandlet. Endelig sætter Portugal spørgsmålstegn ved sammenhængen mellem den retspraksis, som Kommissionen har anført i betragtning 36 i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, og forskelsbehandling. Portugal beklager, at Kommissionen ikke har fastsat kriterier, som en foranstaltning skal opfylde for at være af generel karakter.

- (29) Portugal begrundede den **lavere prisfastsættelse** af ordningen sammenlignet med prisfastsættelsen af privat forsikring med, at der kan iagttages en negativ udvælgelse, fordi virksomhederne valgte at forsikre de mindre risikofyldte transaktioner under ordningen, mens de lod den private forsikring dække de mere risikofyldte transaktioner. I denne henseende ville Kommissionens argumentation ifølge de portugisiske myndigheder ikke være relevant i eksportkreditsektoren, hvor risikoen ikke vokser med kredittens størrelse, sådan som det er tilfældet med bankkreditter. Ifølge de portugisiske myndigheder ses den lave risiko også af, at mængden af anmeldte krav, som var akkumuleret i ordningen, pr. oktober 2010 kun voksede med 0,26 % af den tegnede forsikrings samlede værdi. Endvidere svarer den prisfastsættelse, som fandt anvendelse på statsgarantien, ifølge de portugisiske myndigheder til prisfastsættelsen på markedet før krisen og medfører derfor ingen fordel for modtagerne.
- (30) Endvidere medfører ordningen ifølge de portugisiske myndigheder ikke konkurrencefordrejning mellem medlemsstaterne, fordi: i) den også omfatter nationale transaktioner, ii) udgifterne til forsikring varierer fra medlemsstat til medlemsstat, sådan som det ses af den forskellige prisfastsættelse for forsikringen, og iii) der ikke er adgang til denne form for tjeneste på markedet.

5. BEMÆRKNINGER FRA ANDRE INTERESSEREDE PARTER

- (31) Efter offentliggørelsen af Kommissionens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure i EU-Tidende den 9. april 2011 modtog Kommissionen ingen bemærkninger fra tredjeparter.

6. VURDERING

6.1. BETEGNELSE AF FORANSTALTNINGERNE SOM STATSSTØTTE

- (32) Det hedder som følger i artikel 107, stk. 1, i TEUF:

»Bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker handelen mellem medlemsstaterne.«

- (33) For at artikel 107, stk. 1, i TEUF kan finde anvendelse, skal der være tale om en støtteforanstaltning, der kan tilregnes staten, og som ydes ved hjælp af statsmidler, som påvirker handelen mellem medlemsstaterne, og som fordrejer konkurrencen i det indre marked ved at give visse virksomheder en selektiv fordel.

Statsmidler

- (34) Som Kommissionen forklarede i beslutningen af 27. oktober 2010 om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, ydes forsikringen direkte af staten, og eventuelle tab som følge af ordningen påvirker det nationale budget. Ordningen indebærer derfor statsmidler. Portugal bestrider ikke, at ordningen indebærer statsmidler.

Selektiv fordel for forsikringsselskaberne

- (35) Kommissionen har analyseret eksportkreditforsikringsmarkederne i sine beslutninger om kortfristede eksportkreditforsikringsordninger⁽⁶⁾. Præmierne på markedet for kortfristet eksportkreditforsikring er typisk fastsat i kontrakter for en periode på mindst ét år. Derfor får eventuelle ændringer i prisfastsættelsen af den tilbudte

⁽⁶⁾ Se navnlig Kommissionens beslutning om *østrigsk langfristet eksportkreditforsikring* i sag N 434/09 (EUT C 25 af 2.2.2010, s. 4), Kommissionens beslutning om *danske eksportkreditter* i sag N 198/09 (EUT C 179 af 1.8.2009, s. 2), Kommissionens beslutning om *belgisk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 532/2009 (EUT C 19 af 26.1.2010, s. 7), Kommissionens beslutning om *finsk langfristet eksportkreditforsikring* i sag N 258/2009 (EUT C 227 af 22.9.2009, s. 1), Kommissionens beslutning om *tysk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 384/2009 (EUT C 212 af 5.9.2009, s. 11), Kommissionens beslutning om *ungarsk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 187/2010 (EUT C 259 af 15.9.2010, s. 6), Kommissionens beslutning om *luxembourgsk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 50/09 (EUT C 143 af 24.6.2009, s. 6), Kommissionens beslutning om *litauisk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 659/09 (EUT C 33 af 10.2.2010, s. 5), Kommissionens beslutning om *lettisk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 84/10, EUT C 213 af 6.8.2010, s. 11), Kommissionens beslutning om *nederlandsk eksportkreditforsikring — genforsikringsordning*, i sag N 409/2009 (EUT C 270 af 11.11.2009, s. 11), Kommissionens beslutning om *slovensk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 713/2009 (EUT C 108 af 28.4.2010, s. 3).

dækning først virkning efter et stykke tid. Det er endvidere markedspraksis at tilpasse udbuddet af kreditforsikring ved at øge eller mindske de kreditbeløb, som tilbydes, og ikke ved at ændre den præmie, der forlanges for dækningen. Denne praksis er også blevet fulgt siden begyndelsen af finanskrisen, sådan som det fremgår af de afslag på ansøgninger om dækning, som Portugal har sendt, og de afslag på ansøgninger, der er blevet sendt i andre sager om kortfristede eksportkreditforsikringsordninger ⁽⁷⁾. Generelt tilbydes eksportørerne i afslagene fra forsikringsselskaberne ikke som alternativ en højere præmie for dækningen af visse købere. Der er dokumentation for, at private forsikringsselskaber som følge af den finansielle krise nedsatte den tilbudte dækning betydeligt eller ofte trak den helt tilbage. Andre oplysninger fra aktører på markedet bekræfter dette ⁽⁸⁾. Konkurrencen mellem forsikringsselskaberne er således primært baseret på mængder frem for priser. Gennem denne foranstaltning imødekom staten et behov, som ikke var dækket af de eksisterende private aktører. På et konkurrencepræget marked uden statslig indgriben ville en ny aktør imidlertid have reageret på den efterspurgte tjeneste ved at stille supplerende forsikringsdækning til rådighed. Derfor bevirkede statens indgreb, at markedspositionen for de private aktører, der allerede var aktive på det portugisiske marked, blev beskyttet.

- (36) Kortfristet eksportkreditforsikring er et produkt, hvor forsikringsselskabet overtager den kommercielle og politiske risiko for, at køberen misligholder sine forpligtelser i forbindelse med en handelstransaktion. Banker tilbyder også at overtage de kommercielle risici ved handelstransaktion gennem remburs og factoring. Kortfristet eksportkreditforsikring, som tilbydes af eksportkreditforsikringsselskaber, og remburs, som tilbydes af banker, er substitutionsprodukter på efterspørgselssiden på markedet for beskyttelse mod de kommercielle risici ved handelstransaktioner. I mangel af statslige indgreb kunne eksportører i det mindste i en vis udstrækning have benyttet sig af remburs, som tilbydes af banker ⁽⁹⁾. På grund af den mulige substituerbarhed mellem kortfristet eksportkreditforsikring, som tilbydes af forsikringsselskaber, og remburs, som tilbydes af banker, giver foranstaltningen sektoren for kortfristet eksportkreditforsikring en fordel, fordi den bidrager til at bevare eksportkreditforsikringsselskabernes markedsandel på markedet for beskyttelse mod kommercielle og politiske risici ved handelstransaktioner. Da banker ikke er berettiget til at ansøge om at blive omfattet af ordningen, ifølge hvilken offentlig forsikring kun tilbydes som et supplement til den dækning, der ydes af private forsikringsselskaber, er fordelene selektiv.
- (37) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen, at foranstaltningen giver forsikringsselskaber en selektiv fordel.

Selektiv fordel for eksportører og indenlandske handelsvirksomheder

- (38) Eksportører og handelsvirksomheder, der tilslutter sig ordningen, betaler en præmie, som er lavere end markedspræmien. Dette fører til en styrkelse af positionen for de virksomheder, der nyder godt af ordningen, i forhold til dem, der potentielt kun ville være dækket af private forsikringsselskaber til markedspris. Man har skønnet, at den styrkelse, som visse markedsaktører opnår af deres position gennem foranstaltningerne i ordningen sammenlignet med deres konkurrenter i en tilsvarende situation, i sig selv udgør en fordel ⁽¹⁰⁾. I det foreliggende tilfælde ville en styrkelse af disse støttemodtageres position ikke have været mulig i samme udstrækning uden statslige indgreb.
- (39) Endvidere kan de risici, der er omfattet af ordningen, sådan som Portugal har påpeget, ikke dækkes på markedet, i det mindste ikke i samme omfang. Virksomheder, der nyder godt af ordningen, modtager således en dobbelt fordel i form af adgang til forsikringsdækning, som der ellers ikke ville være adgang til: De nyder ikke kun godt af en lavere præmie end markedsprisen, men også af den supplerende dækning.
- (40) Den portugisiske ordning er de facto selektiv.
- (41) En foreløbig indikation på, at ordningen er selektiv, er, at de virksomheder, der nyder godt af foranstaltningen, næsten udelukkende er virksomheder, der handler med varer, mens virksomheder, der leverer tjenester, har langt mindre gavn af den. I forbindelse med den formelle undersøgelsesprocedure anfører de portugisiske myndigheder, at der ikke er noget juridisk til hinder for, at virksomheder, der ikke er involveret i handelsaktiviteter, nyder godt af ordningen, og at byggesektoren, transportsektoren og sektoren for andre tjenester — bortset fra handel, har

⁽⁷⁾ Se navnlig Kommissionens beslutning om *belgisk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 532/09, Kommissionens beslutning om *finsk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 258/2009, Kommissionens beslutning om *tysk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 384/09, Kommissionens beslutning om *luxembourgsk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 50/09, Kommissionens beslutning om *lettisk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 84/10, Kommissionens beslutning om *nederlandsk eksportkreditforsikring — genforsikring* i sag N 409/09, Kommissionens beslutning om *slovensk kortfristet eksportkreditforsikring* i sag N 713/09.

⁽⁸⁾ Jf. *Credit insurance in support of international trade*, Fabrice Morel, Berne Union, 2010, <http://www.berneunion.org.uk/pdf/Credit%20insurance%20in%20support%20of%20international%20trade.pdf>.

⁽⁹⁾ Se *The Report on Market Trends of Private Reinsurance in the Field of Export Credit Insurance*, (Rapporten om markedstendenser for privat genforsikring inden for eksportkreditforsikring), Europa-Kommissionen, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/export_credit_insurance_report.pdf.

⁽¹⁰⁾ Se Domstolens (Tredje Afdeling) dom af 8. september 2011 i sag C-279/08 P, Kommissionen mod Nederlandene (endnu ikke offentliggjort).

nydt godt af ordningen. Portugal erkender dog også, at eksportkreditforsikring i sagens natur primært vedrører varetransaktioner. Virksomheder, som leverer transportydelser og andre tjenester, tegnede sig for kun 2,4 % af den forsikringsdækning, der blev ydet under ordningen pr. oktober 2010. Da virksomheder, som leverer tjenester, kun udgjorde otte af de i alt 361 virksomheder, som var omfattet af ordningen, og tegnede sig for ca. 1,25 % af kreditrammen, er det klart, at den pågældende foranstaltning hovedsagelig var til gavn for virksomheder, som handler med varer.

- (42) Der er andre elementer, der viser, at ordningen de facto er selektiv.
- (43) For det første rummer de betingelser, der er fastsat i ordningen, en vis skønsmargen med hensyn til valget af støttemodtagere til trods for de portugisiske myndigheders påstand om, at ordningen er af generel karakter, fordi modtagerne er defineret ved objektive kriterier, som ikke medfører forskelsbehandling af enheder fra andre medlemsstater. Ordningen følger en model med supplerende dækning, hvorefter kun virksomheder, der har en kreditramme hos et privat forsikringsselskab, kan tilslutte sig ordningen, mens virksomheder, som private kreditforsikringsselskaber fuldstændigt nægter dækning, ikke er berettiget til supplerende dækning. Ordningen overlader det helt og holdent til de private selskabers skøn, hvem der kan opnå dækning. I mangel af ensartede og objektive kriterier for fastlæggelse af risikoen ved de transaktioner, som den enkelte eksportør eller erhvervsdrivende udfører, giver ordningen private aktører en vis frihed i deres bedømmelse af kreditværdigheden for virksomheder, som er berettiget til at ansøge om dækning. Domstolen har anlagt det synspunkt, at en foranstaltning, for at kunne betragtes som ikke-selektiv, skal bygge på et anvendelseskriterium, som er objektivt, som ikke er knyttet til geografiske eller sektorspecifikke faktorer, og som er i overensstemmelse med foranstaltningens mål ⁽¹⁾. I det foreliggende tilfælde kan manglende objektive kriterier for beslutningen om at yde privat dækning føre til forskelsbehandling mellem støttemodtagere, som befinder sig i en tilsvarende faktisk og retlig situation ⁽²⁾.
- (44) For det andet har Domstolen, selv hvis kriterierne for adgang til ordningen blev anset for objektive, anlagt det synspunkt, at eksistensen af objektive kriterier ikke i sig selv foregriber foranstaltningens selektive karakter, når foranstaltningen bevirker, at visse virksomheder begunstiges på bekostning af andre. Domstolen har udtalt, at »[d] en omstændighed, at støtteforanstaltningen ikke er rettet mod en eller flere bestemte støttemodtagere, som er afgrænset på forhånd, men at den er betinget af en række objektive kriterier, i henhold til hvilke støtten kan ydes inden for rammerne af en på forhånd fastsat rammebevilling til fordel for et ubestemt antal støttemodtagere, der ikke er individualiseret på forhånd, giver ikke i sig selv grundlag for at afvise, at foranstaltningen er selektiv og derved udgør en statsstøtte efter traktatens artikel 92, stk. 1 [107, stk. 1, i TEUF]. Denne omstændighed indebærer højst, at foranstaltningen ikke er individuel, men udelukker ikke, at den offentlige intervention må anses for en støtteforanstaltning med en selektiv karakter, der som følge heraf er specifik, hvis den som følge af kriterierne for sin anvendelse indebærer fordele alene for visse virksomheder eller produktioner og ikke for andre« ⁽³⁾. Ifølge Domstolen skal statslige indgreb ikke bedømmes ud fra dens årsager eller mål, men ud fra dens virkninger ⁽⁴⁾. I det foreliggende tilfælde er ordningen de facto selektiv.
- (45) For det tredje skal en foranstaltning for at være af generel karakter ikke kun bygge på objektive og horisontale kriterier, men den må heller ikke være begrænset i tid eller anvendelsesområde. Ordningen er begrænset både i tid og anvendelsesområde, bl.a. i kraft af selve karakteren af modellen med supplerende dækning, jf. betragtning 43, selv om Portugal fastholder, at ordningen er af generel karakter.
- (46) Endelig er kriterierne i ordningen ikke i overensstemmelse med foranstaltningens mål og logik ⁽⁵⁾. Selv hvis ordningen blev anvendt objektivt af de private forsikringsselskaber, ville kun virksomheder, som fik deres dækning nedsat under krisen, kunne være omfattet af ordningen. Virksomheder, hvis kreditramme er blevet fjernet fuldstændigt af de private forsikringsselskaber, er udelukket fra ordningen. Til trods for, at ordningen har til formål at afhjælpe en påstået manglende adgang til dækning på det private marked, omfatter den således ikke de virksomheder, som er hårdest ramt af den reducerede private forsikringskapacitet på markedet. I denne henseende er den måde, hvorpå foranstaltningen er udformet, ikke egnet til at afhjælpe det konstaterede markedssvigt.
- (47) På grundlag af ovenstående overvejelser er de fordele, som de deltagende eksportører og handelsvirksomheder opnår, af selektiv karakter.

⁽¹⁾ Dom afsagt af Retten i Første Instans den 10. april 2008 i sag T-233/04, Kongeriget Nederlandene mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Sml. 2008 II, s. 591, præmis 88.

⁽²⁾ Dom i sag C-143/99, Adria-Wien Pipeline GmbH og Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH mod Finanzlandesdirektion für Kärnten, Sml. 2001 I, s. 8365, præmis 41.

⁽³⁾ Dom afsagt af Retten i Første Instans (Tredje Udvidede Afdeling) den 29. september 2000 i sag T-55/09, Confederación Española de Transporte de Mercancías mod Kommissionen, Sml. II, s. 3207, præmis 40.

⁽⁴⁾ Dom i sag C-173/73, Den Italienske Republik mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Sml. 1974, s. 709, præmis 13.

⁽⁵⁾ Dom afsagt af Retten i Første Instans (Femte Udvidede Afdeling) den 10. april 2008 i sag T-233/04, Kongeriget Nederlandene mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Sml. 2008 II, s. 591, præmis 88.

Påvirkning af samhandelen og konkurrencefordrejning

- (48) Med hensyn til påvirkning af samhandelen dækker ordningen eksporttransaktioner og indenlandske varetransaktioner.
- (49) Ved at dække indenlandske transaktioner kan ordningen potentielt påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, i det omfang den kunne fordreje handelsstrømmene mærkbart, f.eks. ved at lede økonomiske aktiviteter væk fra eksporttransaktioner og i retning af indenlandske transaktioner.
- (50) Med hensyn til konkurrencefordrejning tyder den omstændighed, at en virksomheds konkurrencemæssige position styrkes i forhold til andre konkurrerende virksomheder ved, at den får fordele, som den ellers ikke ville have opnået under normale omstændigheder, ifølge Domstolens retspraksis i sig selv på en mulig konkurrencefordrejning ⁽¹⁶⁾.
- (51) Da ordningen gælder for eksport, herunder til andre medlemsstater, påvirker foranstaltningen klart handelsstrømmene mellem medlemsstaterne, idet den gør det lettere for modtagerne at udøve en eksportaktivitet.
- (52) Ordningen påvirker også samhandelen, i det omfang den omfatter indenlandske transaktioner. Det er fast retspraksis, at når en støtte, der er ydet af en medlemsstat, styrker en virksomheds stilling i forhold til andre virksomheder, som den konkurrerer med i samhandelen inden for EU, må det antages, at denne samhandel påvirkes af støtten. Den omstændighed, at en økonomisk sektor har været genstand for liberalisering på EU-plan, er i den henseende tilstrækkelig med henblik på redegørelsen for den faktiske eller potentielle virkning af støtten for konkurrencen såvel som for støttens påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne. Endvidere er det ikke nødvendigt, at den begunstigede virksomhed selv tager del i samhandelen inden for EU. Når en medlemsstat tildeler støtte til en virksomhed, kan den indenlandske aktivitet fastholdes eller styrkes, hvilket vil svække andre medlemsstaters virksomheders mulighed for at etablere sig på denne medlemsstats marked. Derudover vil en styrkelse af en virksomhed, der indtil dette tidspunkt ikke havde taget del i samhandelen mellem medlemsstaterne, kunne bringe den i en position, der ville give den mulighed for at etablere sig på en anden medlemsstats marked ⁽¹⁷⁾.
- (53) I det foreliggende tilfælde gavner foranstaltningen virksomheder, der opererer i forskellige sektorer, som er åbne for samhandel inden for EU. Derfor påvirker selv fordele for indenlandske transaktioner, som udføres af virksomheder, der kun opererer på det portugisiske marked, samhandelen mellem medlemsstaterne.
- (54) Endvidere er formålet med foranstaltningen at støtte kommercielle handelsaktiviteter, der udføres af virksomheder, som er etableret i Portugal, i modsætning til virksomheder, der er etableret i andre medlemsstater. Foranstaltningen kan derfor fordreje konkurrencen i det indre marked.

Konklusion

- (55) Dette projekt udgør derfor statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF. Støtten kan betragtes som forenelig med det indre marked, hvis den opfylder en af undtagelserne i traktaten.

6.2. FORENELIGHEDEN AF STØTTEN TIL FORSIKRINGSSKABER

- (56) Kommissionen har i sin meddelelse fastsat betingelser, ifølge hvilke støtte til forsikringsselskaber i form af statsstøttede kortfristede eksportkreditordninger anses for forenelige. På baggrund af den finansielle krise er der i de midlertidige rammebestemmelser fastsat betingelser for anvendelsen af meddelelsen.

⁽¹⁶⁾ Se dom i sag 730/79, Philip Morris Holland BV mod Kommissionen, Sml. 1980, s. 2671, præmis 11.

⁽¹⁷⁾ Se navnlig sag C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze, Sml. 2006 I, s. 289, præmis 141-143, og den deri nævnte retspraksis.

- (57) I punkt 2.5 i den ændrede meddelelse ⁽¹⁸⁾ er »markedsmæssige risici« defineret som kommercielle og politiske risici på offentlige og ikke-offentlige debitorer, der er etableret i de lande, der er anført i bilaget ⁽¹⁹⁾ til meddelelsen. Finansielle fordele for eksportkreditforsikringsselskaber, som går ind i eller dækker en transaktion, der betragtes som en markedsomkostning, er normalt forbudt.
- (58) Det fremgår af punkt 3.1 i meddelelsen, at faktorer, der kan fordreje konkurrencen mellem private og offentlige eller offentligt støttede eksportkreditforsikringsselskaber, der forsikrer markedsomkostningsselskaber (de jure eller de facto) til dækning af lån og tab. Sådanne garantier betyder, at forsikringsselskaberne kan låne til en lavere rente end den normale markedsrente eller i det hele taget kan optage lån. De gør det endvidere overflødigt for forsikringsselskaberne at genforsikre sig på det private marked.
- (59) For så vidt angår lande, der ikke er anført i bilaget til meddelelsen, er sådanne risici »ikke-markedsomkostningsselskaber« i henhold til meddelelsen, og offentlig støtte til at forsikre dem er ikke omfattet af meddelelsen.
- (60) I henhold til punkt 4.2 i meddelelsen kan »markedsomkostningsselskaber« ikke dækkes af eksportkreditforsikringer med støtte fra medlemsstaterne. I henhold til punkt 4.4 i meddelelsen kan disse risici dog på visse betingelser midlertidigt dækkes af offentlige eller offentligt støttede eksportkreditforsikringsselskaber. Det fremgår navnlig, at risici på debitorer, der er etableret i lande, som er anført i bilaget til meddelelsen, kun betragtes som for midlertidigt »ikke-markedsomkostningsselskaber«, hvis det kan godtgøres, at der ikke er adgang til privat forsikringsdækning af risiciene, der generelt betragtes som markedsomkostningsselskaber. Medlemsstater, der ønsker at påberåbe sig denne undtagelsesklausul, skal fremlægge en markedsrapport samt bevis fra to store internationalt anerkendte eksportkreditforsikringsselskaber og fra et nationalt kreditforsikringsselskab, der begge godtgør, at der ikke er mulighed for at dække risiciene på det private forsikringsmarked. Endvidere skal det offentligt støttede eksportkreditforsikringsselskab så vidt muligt afpasse de opkrævede præmier for sådanne ikke-markedsomkostningsselskaber efter de præmier, der forlanges af private eksportkreditforsikringsselskaber for risici af samme art, og give en beskrivelse af de vilkår, hvorpå det offentlige eksportkreditforsikringsselskab vil forsikre sådanne risici.
- (61) For at fremskynde proceduren blev den dokumentation, som medlemsstaterne skal fremlægge for at godtgøre manglende adgang til dækning, forenklet i de midlertidige rammebestemmelser med virkning indtil 2010. Med henblik herpå skulle medlemsstaterne fremlægge dokumentation fra et stort internationalt anerkendt privat eksportkreditforsikringsselskab og et nationalt kreditforsikringsselskab eller fra mindst fire veletablerede eksportører på det indenlandske marked. De midlertidige rammebestemmelser blev forlænget indtil den 31. december 2011 ⁽²⁰⁾.

Manglende adgang til dækning

- (62) Portugal fremlagde nogle breve fra eksportører, som viser, at de var blevet nægtet dækning af en række transaktioner. Kommissionen har dog ikke fundet tilstrækkeligt bevis for den manglende adgang til dækning i brevene fra de portugisiske myndigheder. De grunde, der er anført i disse afslag, er enten fortrolige eller angiver udtrykkeligt, at afslaget skyldes kundens dårlige likviditet og finansielle stilling, hvilket er normal forretningspraksis på et velfungerende forsikringsmarked. Portugal fremlagde i forbindelse med sit svar på Kommissionens beslutning af 27. oktober 2010 om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure oplysninger, som viser et fald i antallet af virksomheder, der tegner forsikring (der er et fald på 29,41 % i slutningen af 2009 sammenlignet med det foregående år, og et yderligere fald på 12,53 % indtil september 2010), og et fald i værdien af den forsikrede portefølje (et fald på 32,84 % i slutningen af 2009 sammenlignet med det foregående år og et yderligere fald på 22,36 % indtil september 2010). Det fremgår imidlertid af et af de to breve fra private forsikringsselskaber, som Portugal fremlagde, og som påpeger den manglende adgang til dækning på det private marked, (brevet fra CESCE dateret den 22. november 2010), at virksomhedernes finansieringsbehov også faldt på grund af den faldende efterspørgsel. Det påståede fald i de forsikrede mængder er ikke tilstrækkeligt bevis på manglende adgang til dækning på markedet.
- (63) Hvis der reelt ikke er adgang til dækning på det private marked, og der så bliver adgang til dækning, når staten yder delvis dækning, kunne det være et tegn på, at forsikringsselskaberne har modtaget statsstøtte. Da markedet hovedsagelig tilpasser sig efter mængder og ikke efter priser, jf. betragtning 35, gør adgangen til kredit i kraft af statsstøtten det muligt for aktører, som allerede er til stede på markedet, at fastholde deres position.

⁽¹⁸⁾ Se berigtigelse i EFT C 217 af 2.8.2001, s. 2.

⁽¹⁹⁾ Listen omfatter EU-lande og OECD-lande.

⁽²⁰⁾ EUT C 6 af 11.1.2011, s. 5.

Tilpasning af præmierne til de præmier, der forlanges af private kreditforsikringsselskaber

- (64) De præmier, der forlanges under ordningen, udgør 60 % af den præmie, som et privat forsikringsselskab forlanger for at dække den samme kunde. I modsætning til det, Portugal har påstået, kan den risiko, der overføres til staten med ordningen, endvidere ikke betragtes som højere end den risiko, der dækkes af det private forsikringsselskab isoleret set. Der erindres om, at risikoen for misligholdelse vokser med det forsikrede beløb. Med en større forsikringsdækning ville eksportøren således acceptere at indgå flere kommercielle transaktioner med en given køber. Den samlede transaktionsmængde kunne overstige køberens tilbagebetalingsevne.
- (65) De portugisiske myndigheder finder, at den risiko, der er forbundet med flere transaktioner, er mindre, fordi en eksportør, der opnåede begrænset dækning, først ville forsikre de mest risikofyldte købere; med øget dækning ville eksportøren gradvist forsikre mindre risikofyldte købere. Dette argument tager dog ikke hensyn til, at kreditrammerne bevilges for hver køber, og at eksportøren derfor ikke kan vælge at anvende hele kreditrammen udelukkende til de mindst kreditværdige købere.
- (66) Endvidere ville de portugisiske myndigheders argument om, at de forsikrede supplerende transaktioner er mindre risikofyldte end de transaktioner, der forsikres af det private forsikringsselskab, føre til den konklusion, at de private forsikringsselskaber for et givet præmieniveau accepterer en højere risiko, mens de nægter at dække transaktioner med lavere risiko for samme præmieniveau. Hvis dette argument var korrekt, ville et rationelt privat forsikringsselskab forsikre flere transaktioner, som ville øge dets præmieindtægt og samtidig mindske risikoen. Med andre ord ville de portugisiske myndigheders argument pege i retning af en irrationel adfærd hos de private forsikringsselskaber, som ville acceptere at forsikre en mere risikofyldt del af porteføljen i stedet for den mindre risikofyldte del. Dette argument kan derfor ikke accepteres.
- (67) Som følge af den øgede risiko, foranstaltningen dækker, udsætter staten sig for et større forventet endeligt tab end det private forsikringsselskab, da det bevilgede og prissatte den oprindelige dækning uden hensyntagen til andre faktorer. I forbindelse med en ordning med supplerende dækning, hvor beslutningen om at udvide dækningen først træffes, efter at præmien for den oprindelige kreditforsikringsramme er blevet fastsat, skal prisen for den supplerende dækning derfor afspejle en højere risiko for eventuel overforsikring. De portugisiske myndigheders argument om, at virksomhederne foretager en negativ udvælgelse, som indebærer, at de mere risikofyldte transaktioner dækkes af private forsikringer, er ikke underbygget af konkrete oplysninger eller kendt markedspraksis. Den mest almindelige form for privat kortfristet kreditforsikring (generalpolice) kræver, at hele porteføljen af det krediterede salg er dækket af policen. Den forsikrede virksomhed er derfor udelukket fra at forsikre sine risici selektivt. Det er Kommissionens opfattelse, at prisen for supplerende forsikring burde have taget hensyn til den højere risiko, man udsætter sig for. Prisfastsættelsen burde derfor have været højere end den pris, som private forsikringsselskaber forlanger for basisdækningen.
- (68) I det foreliggende tilfælde er de præmier, der forlanges under ordningen, lavere end de nuværende præmier på eksportkreditforsikringsmarkedet, hvilket bekræftes af Portugal i dets svar på Kommissionens beslutning af 27. oktober 2010 om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure. Denne prisfastsættelse er også lavere end markedspriserne for 2007 og 2008. Derfor er de portugisiske myndigheders argument om, at prisfastsættelsen svarer til markedspriserne før krisen, heller ikke blevet bekræftet. Endvidere bør prisen også tage hensyn til størrelsen af risikoen for ordningen. Derfor bør prisfastsættelsen reelt være højere end markedsprisen.
- (69) I lyset af ovenstående er den ordning, der gælder for forsikringsselskaber, uforenelig med meddelelsen og de midlertidige rammebestemmelser.

6.3. FORENELIGHEDEN AF STØTTEN TIL EKSPORTØRER OG INDENLANDSKE HANDELSVIRKSOMHEDER**6.3.1. Foreneligheden af foranstaltningen vedrørende kortfristet eksportkreditforsikring**

- (70) I henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), der finder anvendelse under normale markedsvilkår, og artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF, der finder anvendelse i perioder med en alvorlig forstyrrelse i økonomien, kan støtte på visse betingelser være forenelig med det indre marked.

- (71) Kommissionen erindrer om, at artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF ifølge retspraksis skal anvendes indskrænkende, og at den skal modvirke en forstyrrelse i hele en medlemsstats økonomi ⁽²¹⁾.
- (72) I overensstemmelse med principperne i de midlertidige rammebestemmelser (punkt 5.1), som forlænget indtil den 31. december 2012, skal støtteforanstaltninger, for at de kan anses for forenelige, opfylde følgende kriterier:

a) *Relevans* Støtten skal være klart målrettet for effektivt at kunne afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i økonomien. Dette ville ikke være tilfældet, hvis foranstaltningen ikke var egnet til at afhjælpe forstyrrelsen.

b) *Nødvendighed* Støtten skal både med hensyn til beløb og form være nødvendig for at nå det fastsatte mål. Den må derfor ikke overstige det minimum, der er nødvendigt for at nå målet, og skal ydes i den form, der er bedst egnet til at afhjælpe forstyrrelsen. Med andre ord, hvis et mindre støttebeløb eller en foranstaltning med mindre fordrejende virkning var tilstrækkeligt til at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i hele økonomien, ville den pågældende foranstaltning ikke være nødvendig. Denne analyse bekræftes af Domstolens retspraksis ⁽²²⁾.

c) *Proportionalitet* De positive virkninger af foranstaltningerne skal fuldt ud afvejes mod konkurrencefordrejningerne, for at fordrejningerne kan begrænses til det minimum, der er nødvendigt for at nå formålene med foranstaltningerne. Artikel 107, stk. 1, i TEUF forbyder alle offentlige foranstaltninger, der kan fordreje samhandelen mellem medlemsstaterne. Enhver undtagelse fra artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF, som tillader statsstøtte, skal sikre, at denne støtte ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det fastsatte mål.

Relevans

- (73) Som der er redegjort for i betragtning 46 udelukker den måde, hvorpå ordningen er udformet, de virksomheder, der er hårdest ramt af krisen, og er derfor ikke egnet til at afhjælpe det påståede markedssvigt i form af manglende adgang til privat forsikringsdækning.

Nødvendighed og proportionalitet: tilpasning af præmierne til de præmier, der forlanges af private kreditforsikringsselskaber

- (74) Selv om de oplysninger, Portugal har fremlagt, peger på problemer på det private marked for eksportkreditforsikring, jf. betragtning 62, er der ikke dokumentation for manglende adgang til forsikringsdækning. Det kan derfor ikke fastslås, at der er behov for statsligt indgreb.
- (75) Som der er redegjort for i betragtning 21 og 64, udgør de præmier, der forlanges under ordningen, 60 % af de præmier, som private forsikringsselskaber forlanger for at dække den samme kunde.
- (76) I forbindelse med en ordning med supplerende dækning, hvor beslutningen om at udvide dækningen først træffes, efter at præmien for den oprindelige kreditforsikringsramme er blevet fastsat, skal prisen for den supplerende dækning derfor afspejle en højere risiko for eventuel overforsikring, jf. betragtning 65-67.
- (77) Målet om at tilvejebringe den påståede manglende forsikringsdækning kunne også nås gennem en ordning, hvor prisen fastsættes på en sådan måde, at den afspejler den underliggende risiko, som stater påtager sig. Derfor står prisfastsættelsen af ordningen, der er baseret på en præmie, som er lavere end den præmie, som markedet ville forlange for tilsvarende risici, ikke i forhold til ordningens mål.
- (78) I betragtning af ovenstående kan eksportkreditdelen af ordningen ikke anses for at være forenelig støtte til eksportører i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF og de midlertidige rammebestemmelser.
- (79) Med hensyn til artikel 107, stk. 3, litra c), er alle argumenter vedrørende relevans, nødvendighed og proportionalitet lige relevante i forbindelse med forenelighedsanalysen i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b). Derfor påvirker den støtte til eksportkreditforsikringsselskaber, som ydes under ordningen, handelsvilkårene i et omfang, der strider mod den fælles interesse.

⁽²¹⁾ Se f.eks. dom afsagt af Retten i Første Instans i forenede sager T-132/96 og T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG og Volkswagen Sachsen GmbH mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Sml. 1999 II, s. 3663, præmis 167.

⁽²²⁾ Se dom i sag 730/79, Philip Morris Holland BV mod Kommissionen, Sml. 1980, s. 2671, præmis 17. Dette princip blev for nylig bekræftet ved dom i sag C-390/06, Nuova Agricast Srl mod Ministero delle Attività Produttive, Sml. 2008 I, s. 2577, præmis 68.

6.3.2. Ordningens forenelighed i relation til forsikring af indenlandske handelstransaktioner

- (80) For så vidt angår anvendelsen af ordningen på indenlandske transaktioner, kunne forsikring af indenlandske handelstransaktioner under markedsprisen lede transaktioner væk fra eksport og i retning af indenlandske transaktioner og få stor indvirkning på importen. Derfor er statsstøtte til indenlandske handelstransaktioner under normale markedsvilkår strengt forbudt. I henhold til litra c) og b) i artikel 107, stk. 3, i TEUF kan støtte dog være forenelig med det indre marked på visse betingelser. I den forbindelse er der i meddelelsen og de midlertidige rammebestemmelser fastsat kriterier for foreneligheden af støtteforanstaltninger vedrørende kortfristet eksportkreditforsikring. Disse tekster omfatter imidlertid ikke indenlandske handelstransaktioner.
- (81) Portugal anmeldte ikke desto mindre ordningen på baggrund af den nuværende finansielle krise i henhold til de midlertidige rammebestemmelser. Det skal derfor fastslås, om ordningen i betragtning af de vidtrækkende konsekvenser af den nuværende finansielle krise kunne betragtes som forenelig med det indre marked direkte i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF. I benægtende fald skal det analyseres, om foranstaltningen kan anses for forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c).
- (82) For så vidt angår forenelighed i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF kan Kommissionen i medfør af denne bestemmelse erklære støtte forenelig med det indre marked, hvis den har til formål at »afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi«.
- (83) Kommissionen erindrer om, at artikel 107, stk. 3, litra b), i TEUF ifølge retspraksis skal anvendes indskrænkende, og at den skal modvirke en forstyrrelse i hele en medlemsstats økonomi ⁽²³⁾. Den erindrer også om, at foranstaltningen skal være i overensstemmelse med principperne om relevans, nødvendighed og proportionalitet, jf. betragtning 73.
- (84) Foranstaltningen blev indført på baggrund af den nuværende finanskrisen og er tidsbegrænset.
- (85) Kommissionen har modtaget breve fra eksportører og private forsikringsselskaber, der viser et fald i forsikringsdækningen af indenlandske transaktioner. De portugisiske myndigheder har anført, at skadeskvoten er steget til 102 %. Denne bemærkning er dog ikke afgørende, eftersom stigningen har fulgt et konstant udviklingsforløb siden 2004, sådan som det fremgår af bemærkningerne fra de portugisiske myndigheder. Denne konstante stigning i skadeskvoten, selv før finanskrisen, tyder snarere på et strukturelt problem på markedet end på markeds-svigt inden for indenlandsk handelsfinansiering. Kommissionen har derfor ikke fundet det godtgjort, at ordningen er relevant med henblik på at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i økonomien, og er af den opfattelse, at ordningen ikke kan erklæres forenelig med det indre marked i henhold til de midlertidige rammebestemmelser eller artikel 107, stk. 3, litra b).
- (86) Med hensyn til foranstaltningens forenelighed med det indre marked i henhold til meddelelsen og artikel 107, stk. 3, litra c) er ordningens formål at afhjælpe den manglende adgang til dækning på forsikringsmarkedet. Da ordningen yder supplerende dækning, som giver private forsikringsselskaber en vis frihed med hensyn til valget af begunstigede, udelukker den potentielt virksomheder fra dækning, som befinder sig i en tilsvarende situation som de virksomheder, der er dækket, men som var hårdere ramt af krisen. Disse udelukkede virksomheder ville helt og ikke kun delvist have mistet deres forsikringsdækning. Foranstaltningen yder ikke blot supplerende dækning til støttemodtagerne, men giver også en fordel med hensyn til prisfastsættelse, da præmierne ligger under markedspræmierne. Som det allerede er blevet anført, udgør de præmier, der forlanges under ordningen, 60 % af de præmier, som et privat forsikringsselskab forlanger for at dække den samme kunde, mens den omstændighed, at dækningsgrænsen er udvidet til det dobbelte af den oprindelige dækningsgrænse, indebærer en højere risiko, som ikke er afspejlet i præmien. Prisfastsættelsen af ordningen er ikke berettiget i betragtning af nødvendigheden af at afhjælpe den manglende adgang til forsikringsdækning. Ordningen står ikke i forhold til det anførte mål på grund af den potentielle konkurrencefordrejning.
- (87) Kommissionen konkluderer derfor, at den statsstøtte, der ydes til indenlandske handelsforsikringstransaktioner, ikke opfylder betingelserne i litra b) eller c) i artikel 107, stk. 3, i TEUF, og er uforenelig med det indre marked.

⁽²³⁾ Se f.eks. dom afsagt af Retten i Første Instans (Anden Udvidede Afdeling) i forenede sager T-132/96 og T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG og Volkswagen Sachsen GmbH mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Sml. 1999 II, s. 3663, præmis 167.

7. KONKLUSION

- (88) På baggrund af ovenstående konkluderer Kommissionen, at ordningen udgør statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF, som ikke kan erklæres forenelig med det indre marked.

8. TILBAGESØGNING

- (89) Det hedder i artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 659/1999 ⁽²⁴⁾, at i negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtagerne. Kun støtte, der er uforenelig med det indre marked, skal tilbagesøges.
- (90) Formålet med tilbagesøgningen er at genoprette den situation, der eksisterede, før støtten blev ydet. Dette mål er nået, når den uforenelige støtte er tilbagebetalt af modtagerne, som derfor mister de fordele, de havde i forhold til deres konkurrenter. Det beløb, der skal tilbagesøges, bør være af en sådan størrelse, at modtagerne mister den økonomiske fordel, de havde opnået.
- (91) Da der ikke findes en relevant markedspris for godtgørelsen af statens dækning, skal der fastlægges et relevant benchmark med henblik på den nøjagtige beregning af støttebeløbet. Som fastsat i første led i punkt 4.2 i Kommissionens garantimeddelelse ⁽²⁵⁾, kan »subventionsækvivalenten« ved en lånegaranti i et givet år beregnes på samme måde som subventionsækvivalenten ved et lån på lempelige vilkår. Støttebeløbet kan således beregnes som differencen mellem en teoretisk markedspræmie og den præmie, der blev opnået ved hjælp af statsgarantien, med fradrag af eventuelle betalte præmier.
- (92) Støtten til forsikringsselskaberne sker i form af bevarelse af deres markedsandel. Uden støtte kunne dækningen være ydet af en anden markedsaktør. Konkurrencen på markedet er primært baseret på mængder og ikke på priser, jf. betragtning 35. Det er endvidere markedspraksis at fastsætte en gennemsnitspris for hele porteføljen, der så skal forsikres hos samme forsikringsselskab ⁽²⁶⁾ for at undgå »cherry picking« (selektiv udvælgelse) fra den forsikrede virksomheds side. »Cherry picking« kunne opstå, hvis den forsikrede virksomhed kun betalte en gennemsnitspris for højrisikokunder og ikke forsikrede lavrisikokunder eller forsikrede dem hos et andet forsikringsselskab. Hvis en anden markedsaktør havde ydet dækning til eksportørerne for hele den ønskede kreditramme, selv til en højere pris, ville eksportørerne derfor sandsynligvis have flyttet alle deres forsikringspolicer over til det alternative forsikringsselskab. Den økonomiske fordel er den avance, der opnås med den mængde, som er forsikret af hvert enkelt privat forsikringsselskab, med fradrag af de omkostninger, der er forbundet med denne mængde. Disse elementer, udtrykt som den fortjeneste, der blev opnået af de deltagende private forsikringsselskaber i den periode, hvor staten ydede supplerende dækning, ville være blevet registreret af en anden markedsaktør, hvis ordningen ikke havde eksisteret. Støtten til forsikringsselskaberne beregnes derfor som den fortjeneste, de deltagende forsikringsselskaber opnåede i den periode, hvor ordningen fandtes, som følge af deres dækning af individuelle eksportører og indenlandske handelsvirksomheder, som deltog i ordningen. Fordelen for de kunder, der var med i ordningen, skal beregnes for hver enkelt forsikringsselskab, der deltog i ordningen, og såfremt der er opnået en fortjeneste, som overstiger de minimis-beløbet, skal den tilbagebetales.
- (93) Med hensyn til eksportørerne skulle modtagerne have betalt en godtgørelse for den statslige dækning på markedsvilkår. Støttebeløbet bør derfor beregnes som differencen mellem den faktiske markedspræmie, tilpasset det ændrede risikoniveau. Kommissionen har udviklet en metode til beregning af det beløb, der skal tilbagebetales (se bilaget til denne afgørelse), baseret på rimelige antagelser og markedspraksis. Ifølge denne metode er en teoretisk markedspris for den dækning, der ydes af staten, lig med 110 % af den pris (i form af præmie), som det private forsikringsselskab forlanger for hver enkelt eksportør. Da den pris, der forlanges under ordningen, udgør 60 % af de præmier, der forlanges af det private forsikringsselskab, er det beløb, der skal tilbagebetales for hver transaktion, lig med det beløb, som staten forlanger under ordningen, multipliceret med 5/6.

⁽²⁴⁾ Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1).

⁽²⁵⁾ Kommissionens meddelelse om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte i form af garantier (EUT C 155 af 20.6.2008, s. 10).

⁽²⁶⁾ Denne markedspraksis er baseret på den fremherskende anvendelse af globalprodukter (»whole turnover«) i stedet for enkeltrisikoprodukter.

- (94) Det i betragtning 93 omhandlede beløb udgør det beløb, der skal tilbagebetales, plus de faktisk påløbne renter af dette beløb fra den dato, hvor støtten blev stillet til rådighed for støttemodtagerne (datoen for de individuelle garantier), og indtil beløbet faktisk er tilbagebetalt. Renten beregnes som renters rente i overensstemmelse med kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 ⁽²⁷⁾ som ændret ved forordning (EF) nr. 271/2008 ⁽²⁸⁾.
- (95) Denne afgørelse gennemføres øjeblikkeligt, navnlig tilbagebetalingen af al individuel støtte, der er ydet under ordningen, med undtagelse af støtte, som opfylder betingelserne i de forordninger, der er vedtaget i medfør af artikel 1 og 2 i Rådets forordning (EF) nr. 994/98 ⁽²⁹⁾, eller i enhver anden godkendt støtteordning, op til den maksimale støtteintensitet eller de de minimis-grænser, der gælder for denne støttetype —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den statsstøtte, der er involveret i den kortfristede eksportkreditforsikringsordning i medfør af lovdekret nr. 175/2008 af 26. august 2008 om oprettelse af Finova og lovdekret nr. 211/1998 af 16. juli 1998 om reglerne for gensidige garantiselskaber (som ændret ved lovdekret nr. 19/2001 af 30. januar 2001 og lovdekret nr. 309-A/2007 af 7. september 2007), og som Portugal ulovligt har ydet i modstrid med artikel 108, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er uforenelig med det indre marked.

Artikel 2

Individuel støtte, der er ydet under den i artikel 1 omhandlede ordning, og som på tildelingstidspunktet opfylder betingelserne i en forordning, der er vedtaget i medfør af artikel 1 i Kommissionens forordning (EF) nr. 994/98, eller i enhver anden godkendt støtteordning, er forenelig med det indre marked, så længe den ikke overstiger den maksimale støtteintensitet eller de de minimis-grænser, der gælder for denne støttetype.

Artikel 3

1. Portugal tilbagesøger den i artikel 1 omhandlede uforenelige støtte fra støttemodtagerne.
2. De beløb, der skal tilbagesøges, pålægges renter fra det tidspunkt, hvor de blev udbetalt til støttemodtageren, og indtil de faktisk er tilbagebetalt.
3. Beløbet beregnes med renters rente i overensstemmelse med kapitel V i forordning (EF) nr. 794/2004 som ændret ved forordning (EF) nr. 271/2008.
4. Portugal afskaffer øjeblikkeligt den i artikel 1 omhandlede ordning og indstiller alle resterende udbetalinger af støtte under den i artikel 1 omhandlede ordning med virkning fra datoen for meddelelsen af denne afgørelse.

Artikel 4

1. Tilbagesøgningen af den støtte, der er ydet under den i artikel 1 omhandlede ordning, iværksættes omgående og effektivt.
2. Portugal skal efterkomme denne afgørelse senest fire måneder efter meddelelsen deraf.

⁽²⁷⁾ Kommissionens Forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1).

⁽²⁸⁾ Kommissionens forordning (EF) nr. 271/2008 af 30. januar 2008 om ændring af forordning (EF) nr. 794/2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EUT L 82 af 25.3.2008, s. 1).

⁽²⁹⁾ Rådets forordning (EF) nr. 994/98 af 7. maj 1998 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte (EFT L 142 af 14.5.1998, s. 1).

Artikel 5

1. Inden to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse forelægger Portugal følgende oplysninger for Kommissionen:

- a) Listen over støttemodtagere, som har modtaget støtte under den i artikel 1 omhandlede ordning, og det samlede støttebeløb, som de hver især har modtaget
- b) Det samlede beløb (hovedstol og renter), der skal tilbagebetales af hver støttemodtager
- c) En detaljeret beskrivelse af allerede trufne og planlagte foranstaltninger med henblik på at efterkomme denne afgørelse
- d) Dokumenter, der godtgør, at støttemodtagerne har fået besked på at tilbagebetale støtten.

2. Portugal holder løbende Kommissionen orienteret om de nationale foranstaltninger, der træffes for at efterkomme denne afgørelse, indtil den i artikel 1 omhandlede støtte er tilbagebetalt. Portugal meddeler på Kommissionens anmodning straks oplysninger om de foranstaltninger, der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme denne afgørelse. Portugal giver også detaljerede oplysninger om de støttebeløb og renter, som støttemodtagerne allerede har tilbagebetalt.

Artikel 6

Denne afgørelse er rettet til Den Portugisiske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 23. november 2011.

På Kommissionens vegne

Joaquín ALMUNIA

Næstformand

BILAG

PRISFASTSÆTTELSE AF SUPPLERENDE FORSIKRINGSDÆKNING AF HANDELSTRANSAKTIONER

Præmier for forsikringsdækning fastsættes på en sådan måde, at i det mindst det forventede tab og administrationsomkostningerne er dækket. Derfor kan den minimumspræmie, der er acceptabel for en sund økonomisk aktør, udtrykkes som følger:

$$PR = Prob \times ExpectedLoss + adm = Prob \times (ExposureAtDefault - RecoveryAmount) + adm \quad \text{hvor:}$$

PR = den præmie, som forlanges af de private forsikringsselskaber, isoleret betragtet

Prob = sandsynligheden for, at forsikringsbegivenheden indtræder

Recovery Amount = det forventede beløb, der skal tilbagetales, baseret på historiske markedsoplysninger = adm

administrationsomkostninger. Af praktiske grunde antages administrationsomkostningerne i denne analyse at være lig nul (). Denne antagelse påvirker ikke resultatet af analysen, fordi administrationsomkostningerne ikke er en afgørende faktor for fastsættelsen af præmieniveauet. Hvis der er pålidelige oplysninger om administrationsomkostningerne til rådighed, kan variablen let medtages i analysen. = (ExposureAtDefault = det maksimale tabsbeløb, som en institution ville være eksponeret for i tilfælde af, at dens modpart misligholder sine forpligtelser)

I det følgende angiver det nedre indeks »O« en variabel uden (eller inden) statslig indgriben, og det nedre indeks »S« angiver en variabel med statslig indgriben.

Det fremgår af ovenstående formel, at:

$$\frac{PR_S}{PR_O} = \frac{Prob_S(Exposure_S - RecoveryAmount_S)}{Prob_O(Exposure_O - RecoveryAmount_O)}$$

Pr. definition:

$$RecoveryRate = \frac{RecoveryAmount}{Exposure}$$

eller $RecoveryRate \times Exposure = RecoveryAmount$ (tilbagebetalingssats x eksponering = tilbagebetalingsbeløb)

Udtrykket omskrives som følger:

$$\frac{PR_S}{PR_O} = \frac{Prob_S \times Exposure_S (1 - RecoveryRate_S)}{Prob_O \times Exposure_O (1 - RecoveryRate_O)}$$

Et kendetegn ved den undersøgte foranstaltning er, at dækningen under ordningen højst er lig med eller lavere end den dækning, der ydes af det private (basis)forsikringsselskab uden statsstøtte (dvs. at den statsstøttede dækning højst er lig med den dækning, der ydes af det private forsikringsselskab). Hvis det indtil videre antages, at den statsstøttede dækning nøjagtigt svarer til den dækning, som ydes af det private forsikringsselskab, giver det følgende resultat: $Exposição_S = 2 \times Exposição_O$.

I dette tilfælde omskrives udtrykket som følger:

$$\frac{PR_S}{2PR_O} = \frac{Prob_S(1 - RecoveryRate_S)}{Prob_O(1 - RecoveryRate_O)}$$

Følgerne af det, der inden for branchen er kendt som »over-crediting« i forhold til den korrekte prisfastsættelse af forsikringsdækningen af en handelstransaktion, er forklaret nedenfor. »Over-crediting« forekommer både i forbindelse med sandsynligheden for misligholdelse og i forbindelse med tilbagebetalingssatsen.

— Sandsynligheden for misligholdelse

Sandsynligheden for misligholdelse øges i takt med køberens handelsaktivitet. Handelskredit og banklån er ufuldstændige substitutionsprodukter: De kan navnlig begge anvendes til at udvide køberens/låntagerens aktivitet. Som det er tilfældet med banklån, skaber øget handelskredit derfor en risiko for »over-crediting«, dvs. at køberen udvider sin aktivitet ud over, hvad der er økonomisk effektivt. I forbindelse med de formler, der er vist, kan »over-crediting« udtrykkes som:

$$Prob_S \succ Prob_0$$

Denne situation ville navnlig opstå i tilfælde, hvor eksportøren er køberens vigtigste leverandør. I dette tilfælde vokser køberens økonomiske aktivitet proportionelt med den handelstransaktion, der er indgået med forsikringsselskabet/eksportøren, og vokser derfor proportionelt med størrelsen af den ydede kreditdækning.

— Tilbagebetalingssats

Som følge af den øgede krediteksponering øges det beløb, der skal tilbagebetales, også. Da det beløb, der kan tilbagebetales, afhænger af det hypotetiske likvidationsprovenu, begrænses dette teoretiske beløb, som kan tilbagebetales, af størrelsen af de aktiver, som køberen (eller likvidationsbestyreren) kan sælge for at dække handelskreditforpligtelsen, og da aktiverne er begrænset, vil tilbagebetalingssatsen stige mindre end proportionelt med stigningen i kreditdækningen.

$$RecoveryRate_S = RecoveryRate_0 \times a \text{ hvor:}$$

$0.5 \leq a \leq 1$ ($a = 0.5$, hvis tilbagebetalingsbeløbet overhovedet ikke stiger, når eksportøren får tildelt statens supplerende dækning for en transaktion med en bestemt køber; $a = 1$ i det teoretiske tilfælde, hvor tilbagebetalingsbeløbet stiger i samme takt som den samlede kreditramme, som eksportøren har modtaget for transaktionen med en bestemt køber.)

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at $PR_S \succ 2PR_0$

Derfor er den præmie, der skal betales for den statslige dækning, højere end den præmie, der betales til det private forsikringsselskab for den oprindelige dækning.

En præmie på 110 % af den præmie, der er betalt for den oprindelige dækning, kan i passende udstrækning anses for at indgå i den øgede sandsynlighed for misligholdelse og den øgede tilbagebetalingssats. Et sådant præmieniveau ville være foreneligt med prisfastsættelsen på markedet. Inden for godkendte eksportkreditordninger lå præmiestigningerne fra den ene risikokategori til den anden i størrelsesordenen 25-50 % (¹).

Hvis $Exposure_S < 2 \times Exposure_0$, falder PR_S proportionelt (men er altid højere end PR_0). For at tage hensyn til denne faktor overvejes det i betragtning 93 i afgørelsen at beregne det beløb, der skal tilbagebetales i forbindelse med hver transaktion, som det beløb, staten har forlangt, multipliceret med 5/6, med følgende begrundelse. For hver transaktion forlanger staten 60 % af den præmie, som det private forsikringsselskab forlanger, mens markedsprisen ville have været 110 % af det private forsikringsselskabs præmie. Derfor beregnes markedspræmien ved at dividere den præmie, der faktisk blev betalt til staten, med 60 % og multiplicere den med 110 %. For at nå frem til det beløb, der skal tilbagebetales, skal det beløb, der allerede er betalt til staten, fratrækkes denne i præmie.

$$PremiumPaid \times \frac{110\%}{60\%} - PremiumPaid = PremiumPaid \left(\frac{110\%}{60\%} - 1 \right) = PremiumPaid \times \frac{5}{6}$$

(¹) Se f.eks. Kommissionens beslutning om finsk kortfristet eksportkreditforsikring i sag N 258/09.